

УДК 343.912:343.541

Пяковський В. В. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

На основі наявних у спеціальній літературі та судово-слідчій практиці відомостей про портрет особи злочинця, який вчиняє насильницькі злочини проти статевої недоторканності неповнолітніх, сформульовано його ключові риси: чоловік віком від 18 до 30 років, неодружений, безробітний, має середню або незакінчену середню освіту, учинив злочин у стані алкогольного сп'яніння, раніше не судимий, є знайомим або близьким родичем потерпілої дитини.

Ключові слова: насильство, зґвалтування, особа злочинця, криміналістична характеристика, дитина, неповнолітній.

Розроблення криміналістичної характеристики особи злочинця є актуальним науковим завданням, що зумовлено нагальними потребами слідчої практики. Цей напрям діяльності стосується всього процесу розслідування кримінального правопорушення та передбачає встановлення даних, які слідчий може використати для: ефективної організації розслідування злочинів; висунення слідчих версій і планування розслідування; обрання найбільш оптимальних тактичних прийомів проведення окремих слідчих (розшукових) дій з метою встановлення об'єктивної істини [1, с. 56–57].

Особа злочинця – це особистість, яка винно вчинила суспільно небезпечне та заборонене законом діяння під погрозою кримінальної відповідальності. Її морально-психологічні якості перебувають у діалектичній єдності із соціальними властивостями. Специфічні риси, що її характеризують, передусім виявляються в поведінці, яка передуює вчиненню злочину [2, с су особи злочинця як елемента

криміналістичної характеристики злочинів присвятили свої наукові праці такі сучасні науковці: Р. С. Белкін, В. П. Бахін, В. К. Весельський, І. О. Возгрін, В. І. Галаган, В. Г. Гончаренко, А. В. Іщенко, О. О. Ейсман, Н. І. Клименко, О. Н. Колесніченко, В. О. Коновалова, В. В. Лисенко, В. К. Лисиченко, В. О. Образцов, В. І. Шиканов, Л. Д. Удалова, П. В. Цимбал, М. П. Яблоков і багато інших.

Злочинцеві, як і будь-якій іншій людині, притаманні різні ознаки: соціальні зв'язки (політичні, трудові, побутові, сімейні тощо); морально-політичні якості (світогляд, спрямованість, переконання, інтереси); психологічні властивості й особливості (інтелект, вольові якості, емоційні особливості, темперамент); демографічні та фізичні дані (стать, вік, стан здоров'я, біографія, життєвий досвід, освіта, заслуги і провини перед суспільством тощо) [2, с. 54].

Криміналістична характеристика особи злочинця, на думку М. В. Салтєвського, покликана описувати людину як соціально-біологічну систему, властивості й ознаки якої відображені в матеріальному середовищі та можуть бути використані для розслідування злочинів. Зокрема, ідеться про фізичні, біологічні й соціальні властивості людини [3].

Натомість Ю. І. Азаров структуру особи обвинуваченого тлумачить як систему, що містить підструктури, які розкривають: ступінь суспільної небезпечності; індивідуально зумовлені ознаки; соціально зумовлені якості; біолого-психологічні риси; дані про ставлення обвинуваченого до вчиненої ним злочинної дії; його поведінку під час розслідування [4, с. 15–16].

Сутність криміналістичного аспекту вивчення особи суб'єкта злочину А. П. Гель визначає як отримання про неї криміналістично значущої інформації, що містить відомості про притаманні їй анатомічні, біологічні, психологічні та соціальні властивості, які є необхідними для ідентифікації особи, вирішення тактичних завдань і встановлення фактичної картини події злочину в процесі його розслідування [5, с. 4].

Аналіз наукових джерел і судово-слідчої практики розслідування насильницьких злочинів проти статевої недоторканності неповнолітніх дає змогу визначити орієнтовний портрет особи злочинця, який вчиняє злочини зазначеної категорії.

1. Розглядувані злочини завжди вчиняють особи чоловічої статі. Вивчаючи злочинця, який вдається до з'валтування

малолітніх та спираючись на результати власних досліджень, А. В. Іванов наголошує, що хоча виконавцем такого злочину й може бути лише особа чоловічої статі, проте співучасниками можуть бути жінки [6, с. 22].

2. Здебільшого (у 85,7 % випадків) цей злочин учиняє одна особа.

3. На момент учинення злочину 36,1 % злочинців були віком від 18 до 30 років, трохи менше (34,9 %) – віком від 31 до 40 років. Значно менше таких протиправних діянь (15,6 %) учинили неповнолітні (із них кожен п'ятий злочин учинено групою неповнолітніх або групою за участі неповнолітніх). Щодо цього слушною є позиція Г. Г. Бочкарьової стосовно того, що саме підліток найчастіше може вчинити злочин під безпосереднім впливом однолітків або дорослих осіб, підкоряючись тиску групи [7].

На практиці іноді трапляються випадки вчинення насильницьких злочинів проти статевої недоторканності неповнолітніх підлітками, які не досягли віку притягнення до кримінальної відповідальності. Так, на початку липня 2006 року в денний час неповнолітній ОСОБА_1 спільно з особою, яка не досягла віку притягнення до кримінальної відповідальності, зустрівши біля будинку АДРЕСА_2 малолітню ОСОБА_2, маючи умисел щодо її зґвалтування та задоволення статевої пристрасті неприродним способом, будучи достовірно обізнаним про те, що ОСОБА_2 є малолітньою, усупереч волі потерпілої, схопив її за праву руку та, застосувавши фізичне насильство, завів її до приміщення покинутого кіоску, розташованого біля будинку за вищевказаною адресою, де, скориставшись безпорадним станом потерпілої, яка з огляду на свій малолітній вік не могла усвідомлювати діяння, що з нею вчиняли, зґвалтував її, а потім задовольнив свою статеву пристрасть неприродним способом [8].

Більшість неповнолітніх злочинців, які вчинили досліджувані злочини, виховувались у неблагополучних сім'ях.

4. Статистика засвідчує, що 45,7 % злочинців були безробітними, близько 40 % – працевлаштованими, інші – учнями шкіл і студентами вищих професійних училищ.

5. Згідно з вивченими матеріалами, 65,3 % злочинців не були судимі, 26,5 % – раніше були судимі один раз і 8,2 % – два та більше разів. З-поміж раніше засуджених осіб 14,9 % – судимі за вчинення злочинів проти статевої свободи та статевої

недоторканності особи. Таким чином, у кожному сьомому випадку йшлося про спеціальний рецидив.

6. Здебільшого злочинці мали лише загальну середню або навіть неповну загальну середню освіту (61%). Учинення насильницьких злочинів проти статевої недоторканності неповнолітніх особами з вищою освітою має поодинокий характер.

7. Серед засуджених 83,6% були неодружені, 12,4% – розлучені.

8. Більшість (79,7%) злочинців учинили насильницькі злочини зазначеної категорії в стані алкогольного сп'яніння. Так, 7 лютого 2008 року близько 14⁰⁰ біля кар'єра поблизу с. Богданівка Броварського району Київської області обвинувачений ОСОБА_6 у салоні автомобіля ВАЗ-21099, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер власних дій, з метою задоволення статевої пристрасті, застосовуючи фізичне насильство, яке полягало в триманні рук неповнолітньої потерпілої ОСОБА_4, скориставшись її безпорадним станом, викликаним вживанням спиртних напоїв, зґвалтував її [9].

9. Зазначено, що 39,8% злочинців раніше були знайомі з потерпілими, а 40,1% – не були знайомі. Понад 20% злочинців були для потерпілих батьками або вітчимами та вчиняли насильницькі статеві злочини щодо неповнолітніх дітей протягом тривалого часу – декількох місяців і навіть років. Криміналістичні дослідження засвідчують, що досить часто фізичне або сексуальне насилля щодо дитини здійснюють її рідні чи близькі [10, с. 26]. Так, ОСОБА_5 з липня 2010 року до січня 2011 року, достовірно знаючи про те, що донька його співмешканки ОСОБА_1 є малолітньою, учинив відносно неї низку умисних злочинів проти статевої недоторканності особи, зокрема зґвалтування та задоволення статевої пристрасті неприродним способом [11].

Нерідко насильницькі злочини проти статевої недоторканності неповнолітніх учиняють особи, які контактують із ними у межах виконання посадових обов'язків (учителі, працівники дитячих садків, будинків). Наприклад, А. Чикатило (ще до вчинення ним серії вбивств) був вихователем школи-інтернату, де неодноразово вчиняв розпусні дії з малолітніми школярками [12, с. 23]. Шкільний учитель м. Мюнхен протягом

трьох років здійснював насильницькі статеві акти з малолітньою ученицею [13]. У США неабиякого поширення набули випадки сексуальних домагань дітей з боку працівників таборів відпочинку (наприклад, релігійних, бойскаутів тощо) [14, с. 224–226]. Також було зафіксовано аналогічний випадок, коли батько – вихователь дитячого будинку сімейного типу – протягом квітня 2012 року неодноразово ґвалтував 14-річну вихованку цього дитячого будинку [15].

10. У межах судового розгляду лише 12,7 % обвинувачених цілком визнали свою вину. Близько 60 % заявили про невинність, а 21,3 % визнали вину частково (аргументуючи власну позицію добровільністю статевих зносин). В інших випадках злочинці змінювали свої первинні показання як у бік визнання вини, так і навпаки.

Ставлення ґвалтівників до власних злочинів становить особливий інтерес. Більшість осіб, засуджених за насильницькі статеві злочини щодо неповнолітніх, не визнають себе винними. У багатьох ґвалтівників навіть з'являється впевненість у тому, що вони ні в чому не винні, або їхня вина є незначною. Наприклад, 40-річний Т. стверджував, що 13-річна дівчина обманним шляхом «спокусила його та змусила зґвалтувати» [16, с. 193]. Водночас П., який учинив численні зґвалтування неповнолітніх дівчат, відкрито заявляє: «Я нормальна людина. Так, мені подобаються дуже юні жінки» [17, с. 495]. Таке ставлення до власної злочинної поведінки практично виключає ймовірність виправлення подібних осіб. Німецький криміналіст Е. Вульфен у цьому контексті стверджує: «Особи, які вчиняють зґвалтування неповнолітніх, зовсім не підлягають перевихованню» [18].

Цікавою є класифікація ґвалтівників, запропонована Ю. М. Антоняном, В. П. Голубєвим і Ю. Н. Кудряковим [19, с. 136–148].

Перша група – так званий «регресивний» тип – особи, які вчиняють зґвалтування неповнолітніх віком 7–14 років. Цей тип названо саме так, тому що злочинці здійснюють умовне повернення від більш складних сексуальних відносин із дорослими жінками до більш простих – із підлітками. Більшість із них – це або чоловіки похилого віку, або чоловіки з низькою статевою здатністю. Особи, які вчиняють зґвалтування дівчаток, мають сім'ю, але статевий контакт із дружиною або будь-якою

іншою дорослою жінкою не задовольняє їх. Аналогічну думку обстоює Г. С. Васильченко, який стверджує, що подібні зґвалтування вчиняють одружені чоловіки, які не зуміли налагодити власні сексуальні та соціальні відносини [20, с. 90–91].

Друга група об'єднує осіб із вираженими характерологічними та патопсихологічними особливостями. Перший тип злочинців має назву «конформний». Особливістю цих осіб є те, що вони вчиняють зґвалтування зазвичай у групі, але ніколи не є ініціаторами. Головною психологічною характеристикою цих злочинців є нестача вольових якостей, тому вони стають слухняним знаряддям у руках лідера групи, учиняючи злочини під його впливом. До зґвалтування вони вдаються для того, щоб зберегти належність до групи, без якої ці особи не усвідомлюють власного існування.

Інший тип осіб, які належать до окресленої категорії, має назву «афективний». Ці злочинці ґвалтують дівчаток віком менше п'яти років. Вказаний тип іменують саме так тому, що основну роль у вчиненні злочинів набувають певні афективні сліди, що утворилися в психіці в процесі соціалізації. Так, Л., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, зайшов до будинку своєї сусідки, взяв із ліжка її трирічну доньку, завдав їй декілька ударів по голові, заподіявши тяжкі тілесні ушкодження, після чого зґвалтував. Причому в кімнаті перебувала її восьмирічна сестра. Аналізуючи діяння Л. і його минуле, можна було дійти висновку, що в основі злочину лежали потужні психотравмуючі обставини, отримані ще в дитинстві. У віці п'яти років Л. та його молодша сестра, перебуваючи на кухні, отримали сильні опіки. Однак мати Л., виявивши, що сталося, сильно побила Л. і навіть не стала його лікувати. Після цього Л. неодноразово втікав з дому та був направлений до дитячого будинку. Усе це позначилося на підсвідомій сфері психіки Л., залишивши афективні сліди. Причому ключовим стимулом до афективного вибуху, безперечно, стала малолітня дівчинка, оскільки емоційні та фізичні страждання, пережиті ним у ранньому дитинстві, пов'язані з її образом. У цьому злочині було реалізовано афективні сліди, що виникли в п'ятирічному віці злочинця. На це вказує також те, що Л. зґвалтував саме трирічну дівчинку, а не восьмирічну [19, с. 142].

Наступний тип об'єднує так званих знедолених ґвалтівників, тобто тих, хто не може задовольнити свої статеві потреби в

соціально прийнятний спосіб. Здебільшого йдеться про олігофренів (лише зі ступенем дебільності), а також осіб із фізичними вадами. Пояснення причин учиненого злочину олігофрени зазвичай не наводять або стверджують, що потерпіла вступила з ними в статевий зв'язок добровільно. Причому їх зовсім не бентежить неправдоподібність заяв про те, що дитина добровільно вступила в статевий зв'язок із раніше незнайомою дорослою особою.

Окрему групу становлять особи, які вдалися до злочинного інцесту. Найчастіше це пари «батько (вітчим) – дитина», рідше «старший брат – молодша сестра (брат)». Серед осіб, які вчинили насильницькі статеві злочини щодо своїх дітей, можна виокремити такі групи:

1) «випадкові» злочинці, які зазвичай учиняють злочини зазначеної категорії в стані алкогольного сп'яніння або після сварки з іншими родичами «на зло» їм. Жертвами таких злочинів стають навіть зовсім маленькі діти. Наприклад, ОСОБА_1 у жовтні 2014 року, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, користуючись тим, що дружина перебувала в лікарні, тричі зґвалтував малолітню доньку дружини від першого шлюбу [21];

2) особи з явними проявами педофілії. Злочинці цієї категорії відчувають підвищений потяг до дітей підліткового віку, який виникає ще в дитинстві. Подібний синдром описано в романі В. В. Набокова «Лоліта».

Таким чином, проаналізувавши наявні в спеціальній літературі та судово-слідчій практиці відомості про портрет особи злочинця, який вчиняє насильницькі злочини проти статевої недоторканності неповнолітніх, можна сформулювати його головні риси: чоловік віком від 18 до 30 років, неодружений, безробітний, має середню або незакінчену середню освіту, раніше не судимий, учинив злочин у стані алкогольного сп'яніння, є знайомим або близьким родичем потерпілої дитини та має такі морально-психологічні якості, як грубість (часто переходить у жорстокість), цинізм і неповага в ставленні до оточуючих, примітивізм у поглядах стосовно взаємин (що спонукає їх до фізіологічного акту), зловживання спиртними напоями, наявність патологій у психіці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козицька О. Г. Розслідування викрадень мобільних телефонів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Козицька Олена Геннадіївна. – Київ, 2015. – 258 с.
2. Семенов В. В. Методика розслідування вбивств, прихованих інсценуванням : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Семенов В'ячеслав Володимирович. – Харків, 2004. – 183 с.
3. Салтєвський М. В. Криміналістика : навч.-довідк. посіб. / М. В. Салтєвський, В. Г. Лукашевич, В. М. Глібоко. – Київ : ВІПОЛ, 1994. – 180 с.
4. Азаров Ю. И. Деятельность следователя органов внутренних дел по доказыванию обстоятельств, характеризующих личность обвиняемого / Ю. И. Азаров. – Киев : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1991. – 80 с.
5. Гель А. П. Криміналістичний аспект дослідження особи засудженого до позбавлення волі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Гель Андрій Павлович. – Київ, 2002. – 244 с.
6. Иванов А. В. Расследование изнасилований малолетних : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Иванов Антон Викторович. – Казань, 2004. – 262 с.
7. Бочкарева Г. Г. Зависимость преступного поведения несовершеннолетних правонарушителей от их податливости групповому влиянию / Г. Г. Бочкарева // Вопросы судебной психологии. – 1971. – С. 58–59.
8. Вирок Єваторійського міського суду АР Крим від 10 груд. 2012 р. за справою № 106/5894/2012 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/28334662>. – Назва з екрана.
9. Вирок Броварського міськрайонного суду Київської області від 25 груд. 2014 р. за справою № 361/4987/13-к [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/42064203>. – Назва з екрана.
10. Котова Н. К. Виктимологические проблемы тяжких агрессивнo-насилованных преступлений : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Н. К. Котова. – Алматы, 1999. – 30 с.
11. Вирок Овруцького районного суду Житомирської області від 13 черв. 2012 р. за справою № 617/6637/12 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/24636395>. – Назва з екрана.
12. Слепцов-Кабайдзе С. Охота на женщин / С. Слепцов-Кабайдзе, А. Яндиев. – Ростов н/Д : Журналист, 1994. – 71 с.
13. Bettina kommt mit der Puppe in der Hand // Halt. – 1998. – № 96. – S. 16.
14. Понтон Л. Сексуальная жизнь подростков / Л. Понтон. – М. : Ин-т психотерапии, 2001. – 272 с.
15. Вирок Житомирського районного суду Житомирської області від 7 листоп. 2013 р. за справою № 278/72/13-к [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/34716137>. – Назва з екрана.
16. Антонян Ю. М. Криминальная сексология / Ю. М. Антонян. – М. : Спарк, 1999. – 464 с.
17. Ревяко Т. И. Серийные преступления / Т. И. Ревяко. – Минск : Литература, 1997. – 640 с.
18. Wulffen E. Der Sexual verbrecher / E. Wulffen. – Berlin, 1895. – 128 s.

19. Антонян Ю. М. Изнасилования: причины и предупреждение / Ю. М. Антонян, В. П. Голубев, Ю. Н. Кудряков. – М. : ВНИИ МВД СССР, 1990. – 192 с.
20. Васильченко Г. С. Частная сексопатология : в 2 т. / под ред. Г. С. Васильченко. – Т. 2. – М., 1983. – 351 с.
21. Вирок Білгород-Дністровського міськрайонного суду Одеської області від 24 квіт. 2015 р. за справою № 513/90/15-к [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/44147598>. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Kozytska, O.H. (2015). Rozsliduvannya vykraden mobilnykh telefoniv [Investigation of the abduction of mobile phones]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
2. Semenov, V.V. (2004). Metodyka rozsliduvannya vbyvstv, prykhovanykh instsenuvanniam [The method of investigation of killing, hidden by staging]. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
3. Saltevs'kyi, M.V., Lukashevych, V.H., & Hlibko, V.M. (1994). *Kryminalistyka [Criminalistics]*. Kyiv: VIPOL [in Ukrainian].
4. Azarov, Yu.I. (1991). *Deiatelnost sledovatel'ia organov vnutrennih del po dokazyvaniu obstoiatelstv, harakterizuiuscih lichnost obviniaemogo [Activity of the investigator of the internal affairs bodies on proving the circumstances characterizing the personality of the accused]*. Kiev: NI i PIO KVSh MVD SSSR [in Russian].
5. Hel, A.P. (2002). Kryminalistychnyi aspekt doslidzhennia osoby zasudzhenoĉo do pozbavlennia voli [Forensic aspect of investigation of the person sentenced to imprisonment]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
6. Ivanov, A.V. (2004). Rassledovanie iznasilovanii maloletnih [Investigation of rape of minors]. *Candidate's thesis*. Kazan [in Russian].
7. Bochkareva, G.G. (1971). Zavisimost prestupnogo povedeniia nesovershennoletnih pravonarushitelei ot ih podatlivosti gruppovomu vliianiiu [Dependence of criminal behavior of juvenile delinquents on their compliance to group influence]. *Voprosy sudebnoi psikhologii, Questions of forensic psychology*, 58-59 [in Russian].
8. Sait Yedynoho derzhavnogo reiestru sudovykh rishen Vyrok Yevpatoriiskoho miskoho sudu AR Krym vid 10 hrud. 2012 r. za spravoiu No. 106/5894/2012 [Site The only state register of court decisions Judgment of the Evpatoria City Court of the Autonomous Republic of Crimea of December 10, 2012 on a case No. 106/5894/2012]. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/28334662> [in Ukrainian].
9. Sait Yedynoho derzhavnogo reiestru sudovykh rishen Vyrok Brovarskoho miskraionnoho sudu Kyivskoi oblasti vid 25 hrud. 2014 r. za spravoiu No. 361/4987/13-k [Site The only state register of court decisions Judgment of the verdict of the Brovarsky district court of the Kyiv region from the December 25, 2014 on a case No. 361/4987/13-k]. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/42064203> [in Ukrainian].
10. Kotova, N.K. (1999). Viktimologicheskie problemy tiajkikh agresivno-nasilstvennykh prestuplenii [Victimological problems of violent violent crimes]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Almaty [in Russian].
11. Sait Yedynoho derzhavnogo reiestru sudovykh rishen Vyrok Ovrutskoho raionnoho sudu Zhytomyrskoi oblasti vid 13 cherv. 2012 r. za spravoiu No. 617/6637/12 [Site The only state register of court decisions Judgment of the

verdict of the Ovruch district court of Zhytomyr region from June 13, 2012 on a case No. 617/6637/12]. *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/24636395> [in Ukrainian].

12. Slepcev-Kabaidze, S., & Yandiev, A. (1994). *Ohota na jenscin [Hunting for women]*. Rostov n/D: Jurnalist [in Russian].

13. Halt. (1998). *Bettina kommt mit der Puppe in der Hand*.

14. Ponton, L. (2001). *Seksualnaia jizn podrostkov [Sexual life of adolescents]*. Moscow: In-t psihoterapii [in Russian].

15. Sait Yedynoho derzhavnoho reiestru sudovykh rishen Vyrok Ovrutskoho raionnoho sudu Vyrok Zhytomyrskoho raionnoho sudu Zhytomyrskoi oblasti vid 7 lystop. 2013 r. za spravoiu No. 278/72/13-k [Site The only state register of court decisions Judgment of the verdict of Zhytomyr district court of Zhytomyr region from the November 7, 2013 on a case No. 278/72/13-k]. *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/34716137> [in Ukrainian].

16. Antonian, Yu.M. (1999). *Kriminalnaia seksologija [Criminal Sexology]*. Moscow: Spark [in Russian].

17. Reviako, T.I. (1997). *Seriinye prestupleniia [Serial crimes]*. Minsk: Literatura [in Russian].

18. Wulffen, E. (1895). *Der Sexualverbrecher*. Berlin.

19. Antonian, Yu.M., Golubev, V.P., & Kudriakov, Yu.N. (1990). *Iznasilovaniia: prichiny i preduprejdenie [Rape: causes and warning]*. Moscow: VNII MVD SSSR [in Russian].

20. Vasilchenko, G.S. (Ed.). (1983). *Chastnaia seksopatologija [Private sexopathology]*. (Vols. 2). Moscow [in Russian].

21. Sait Yedynoho derzhavnoho reiestru sudovykh rishen Vyrok Bilhorod-Dnistrovskoho miskraionnoho sudu Odeskoi oblasti vid 24 kvit. 2015 r. za spravoiu No. 513/90/15-k [Site The only state register of court decisions Judgment of the verdict of the Bilhorod-Dnistrovskiyi city court of the Odessa region from April 24, 2015 on a case No. 513/90/15-k]. *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/44147598> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 22.11.2017

Piaskovsky V. – *Ph.D in Law, Associate Professor, Professor of the Department of Criminalistics and Forensic Medicine of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine*

Personality of Criminal as an Element Of Criminalistic Characteristics of Violent Crimes against Sexual Immunity of Minors

The development of criminal personality's criminalistic reference is one of the most important scientific tasks, due to the urgent needs of the investigative practice. This lead of character research of criminal covers the investigation process of criminal offence and requires the setting data that can be used by the investigator for the

effective organization of investigation of crimes; advancement of investigative leads and planning the investigation; the choice of the optimal, political means of conducting of separate measures of investigation and measures of inquiry with a view to establish the objective truth during the investigation.

The criminal identity is the person, who a wine has committed a socially dangerous act, forbidden by law in jeopardy. The moral-psychological qualities of criminal identity are in dialectical unity with its social properties and gestures. The specific features that characterize it, find their expression primarily in the behavior that precedes commission of a crime.

The criminal personality, like any other person, is characterized by many different features. There are social ties (political, labor, common, family, etc.); moral-political qualities (ideology, focus, principles, interests); psychological properties and qualities (intelligence, volitional powers, emotional features, temperament); demographic and physical data (gender, age, health, biography, life experience, education, the merits and faults of the society, etc.).

If we represent available in the literature and judicial-investigative practice information about a portrait of the typical criminal personality, who is committing violent crimes against sexual inviolability of minors, the features, which are characterized this portrait are as follows: this is a man from 18 to 30 years old, single, unemployed, has secondary or incomplete secondary education, previously unconvicted, a friend or close relative of the victim child, who has committed a crime in a condition of alcoholic intoxication and is characterized by the following moral and psychological qualities: rudeness often escalates into cruelty; cynicism and disrespect in relation to others; primitive views on relationship, reducing them to psychological act; the abuse of alcohol; the presence of pathologies in the psyche, which, as a rule, don't exclude sanity.

Keywords: violence, forceful rape, criminal personality, criminalistic reference, child, minor.